

ХАН ХУДАЙНЫҢ ӨӨРЛЕГЕНІ

Пістің Хан Худайыбыс Иисус Христостың Елеон тағдаң Өөрлебiскенiн Наа Чахығ, орта сананып алып, турғыс салтыр.

«Христос Тiрiл парған соонда, Позының үгренчiлерiнзер хырых кун Килип, оларға Тигiрдегi Хан Худайның Чирiненер, Елеон тағзар сығып алып, чоохтаан» (Деян. 1:3); аның соонда, илчiлер Елеон тағдаң инiбiзiп, Иерусалимнiң хыриндағы Вифаниязар парғаннар, анда Ол холларын өөрi көдiрiбiзiп, Позының үгренчiлерiне чаксы сөзiн пирген. Сах ол туста, оларнан хыйа парыбызып, Ол Тигiрзер Көдiрiл сыххан. Аная илчiлер, Агаа пазырынып алып, Иерусалимзер өрiнiстiг айланғаннар» (Лк. 24:50-52).

Ол тустарда чир үстүнде Тигiриблер чох полғаннар, Арачылағчының үгренчiлерiне ол туста Сионның төрi - сын Тигiриб пол парған, хайда Арачылағчының илчiлерiне Худай-Аданан сыхчатхан Ап-арығ Хут Тигiрлерден түскен.

Тiрiл парғаны соонда, Христос Арачылағчы үгренчiлерiнзер Килип, оларға Иерусалимде поларға чакхып салған. Аның үгренчiлерi Христостың Худай-Адазынзар Өөрлепчеткенiн көр салып, угаа тын өрiн парғаннар. Олар сыбыра хада поларға пөгiн салып, Сионның төрiнде сыбыра хада-пiрге чыылыс парчаннар. Оларнаң хада Арачылағчының Ин Ап-арығ Iчезi полчан.

Хан Худайның Өөрлеенi үлүкүн - Чахсыхабарлығ тархында ин не бөн кирек полча, хайзының соонда Христостың чирдегi чуртазы тоозыл парча.

Тiрiлiзi соонда, Иисус Христос үгренчiлерiнзер көп хати килiп, оларға Позының палығларын көртiс пирчен, паза оларнан хада азыранчаң, паза Хан Худай Чиринiң чазыттарын пiлерге оларны үгретчен. Худай-Үгретчiзiнен

тоғазып алары оларға угаа өрiнiстiг полчан, че амды Ол оларны халғыс салып, Тигiрдегi Худай-Адазынзар Өөрлепче.

Үгренчiлерiн часхар салып, Христос оларға тiпче: «Сынап сiрер Магаа сыннан хынчатсар, Мин Позымның Адамзар парчатханыма өрiнерчiксер. Минiң Адамзар парчатханым сiрге артыхты пирер, Мин сiрге анда орын тимнеп салар үчүн, хайда Мин полам, парчам. Мин сiрге Худай-Адамнан Часхарығчы-Хутты ыс пирем, Хайзы сiрнi полған на сынға үгрет салар» (Ин. 14, 28).

Пiс Хан Худайның Позының Тигiрдегi Адазынзар Өөрлебiскенiне өрiнчөбiс. Пiр саринаң көрзе, анзы - ачығ паза чарылыс. Чох! Ачығ паза чарылыс нимес. Хан Худай Тигiрзер Өөрлебiзiп, Худай-Адазының сабланызына кiр парып, Аның оң саринда одыр салған, аннаңар пiс амды тың хайхапчабыс, - Худай-кiзi Иисус Христос - Ап-арығ Үс Омалығ Худайның ортазында! Иа, Худай Оолғы, пiстiң ин не чағын паза паазы чох угаа аарлығ кiзiбiс! Аннаңар кiзi төлi амды Худайның хойнында полча! Хайди пiс анзына угаа тың өрiнмеспiс!

Хан Худай пiстi чирде өкiс халғыс салбасын теен, Ол пiстiң чүребiске Ап-арығ Хутты ызарға молчаан. Че, Кемдiр Ол - Ап-арығ Хут? Хайдағ нименi Ол пiске пир полар? Ол - Худай-Адазынаң сыхчатхан Оолның Худы. Аның пастыра пiс Христостың худынаң пiрлесчөбiс. Худай-Аданан сыхчатхан Ап-арығ Хут пiстi Христоснаң хада Худайның палалары идибiсче, паза Тигiрдегi Худай-Аданан чоохтазып аларын пiске пирче. Ап-арығ Хут, полған на кiзi пiске харын-дас полча тiп, үгретче (Мф. 24:24-26).

ҮС ОМАЛЫҒ ХУДАЙНЫҢ КҮНІ

Ап-арығ Үс Омалығ Худайның күні - Троица, көс чөрчеткен үлүкүн Христостың Тiрiлiзi - Хызыл Нымырха үлүкүннiң соонда, илiгiнчi күнде үлүкүннелче.

Христостың Тiрiл парғанынаң илiгiнчi күнде, паза Аның Тигiрзер Өөрлебiскенiнен онынчы күнiнде, Аның үгренчiлерiне паза Иң Ап-арығ Мария Хысха Ап-арығ Хут түскен. Аның соонда олар, прайзы, ухаанчылап, аймах-пасха тiллернең чоохтан сыхханнар.

Хачан илчiлерге Ап-арығ Хут түсчөккенде, аның күүлөенiн иудейлер ис салғаннар, хайзылары Пасха үлүкүнге Иерусалимзер чыылыс парғаннар. Оларның хай-пiреелерi илчiлер тадылығ арағаны iзiп алған поларлар тееннер, че Петр илчi оларға Иоиль ухаанчынын азынада чоохтааны тол парған тiп искiр пирген.

Иди Ап-арығ Хуттың илчiлернiң пастарына түскенi - Худайның Үс Омалығ полчатханын чарых киречiлеп салған.

Үс Омалығ Худайның күнiнде, Худайға тоғынған соонда, тiзектерге түзiп, алданыстар хығырылчалар, анда Хан Худай пiске дее Ап-арығ Хуттың күзiн ыс пирзiн тiп, сурынылча.

Пу ап-арығ күнде Тигiриб прай киртiнiстiглернi Үс Омалығ Худайға пазырынарға хығырча: Худай-Адаа паза Оолғына паза Ап-арығ Хутха. Пу күннi Хан Худайның үгренчiлерi турғыс салғаннар, паза прай христостығларға аны, сағысха кiрiп, үлүкүннiрге чакхып салғаннар.

Тiзектерге түзiп хығырчан алданыстарны Илбек Василий IV-чi чүс чылда пас салған, хайзыларын пү-үнгi күннiнде хығырчалар. VIII-чi чүс чылда ап-арығ Иоанн Дамаскин паза Косма Маиумский пу үлүкүнге чарыдып, көп сарыннарны пас сал-

ғаннар, хайзыларын амғы күннiнде дее Тигiриблерде сарнапчалар.

Пу күнде ағастарның көк салааларынаң паза чахайахтарнаң Худай тураларын сiлiглеп салып, оларның төзектерiне көк оттарны чайа тастап салчалар, паза абыстар көк өннiг киптерiн кизiбiсчелер.

Киртiнiстiглер постарының чурттарын iдөк көк өннiг чазап салчалар. Хынза, Сионның төрi ол туста iдөк сiлiглел парған полар, хайда Ап-арығ Хут илчiлерге түскен.

Көк ағастар паза чахайахтар пiстiң хуттарыбысха Ап-арығ Хут түзiп, пiстi Христос Арачылағчыбыснаң хада наа хуттығ чуртасха чазыт наачылап салча. Ап-арығ Илiгкүн иргi тустардан сығара Христос Арачылағчының Тигiрибинiң төреен күнi тiп саналча, хайзын кизiнiң хыйғазы нимес, че Худай Позының чаксы күзiн пирiп, турғыс салған.

Ап-арығ Үс Омалығ Худайның күнi - Троица ин не сiлiг худайлығ үлүкүннiрнiң пiрсi полча. Үс Омалығ Худайның күнi прай нименiң төреенiнiң, пасталғанының тании полча. Анзы Тигiрибнiң төреенiненер чоох. Иди Сионның олаңай күнi ин не пастағы Тигiриб пол парған.

Иң Ап-арығ Үс Омалығ Худайның күнi iдөк арығланып алчаң күн полча. Ап-арығ Хут Тигiрден түзiп, прайзын арығлап салып, киртiнiстiглернi пiрiктiр салған.

Илчiлер наачылан парып, Худайзар хығырып, үгретчен күстiг пол парғаннар, иди олар ол үгредiгнiң үчүн, постарының чуртастарын даа пир саларға тимде полғаннар. Олар хайдағ даа хорығыстығ хычаньстарнаң хорыхпас пол парғаннар. Арачылағчы өлiмнi сыннан угып алғанын илчiлер пiлгеннер (1 Кор. 16, 8).

ЕПАРХИАНЫҢ ЧҮРТҰЗЫНДАҒЫ КИРКІТТЕРНІҢ ПАЗА АРХИЕПИСКОПЫНЫҢ ХУДАЙҒА ТОҒЫНЫСТЫ СПАСО-ПРЕОБРАЖЕНСКАЯ КАФЕДРАЛЫҒ СОБОРЫНДА ТОЛДЫР Салған

Хосхар айының 13-күнінде, ап-арығчы Иннокентийні хумартхылачан күнде, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Азынада ап-арығлал парған Сыйыхтарның Худайға тоғынызын Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдыр салған.

Хосхар айының 15-күнінде, Лазарьның субботағында, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан, соборның абыстарынаң хада, Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдыр салған.

Хосхар айының 16-чы күні, иирде, Хан Худайның Иерусалимзер Кіргені (Тал пазы) үлүкүннің таңдади, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Хараағы Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдыр салған.

Чаксыхабарны хығырған соонда, турғызыл парған кибір хоостыра, тал пазының поомнары ап-арығлал парғаннар.

Хосхар айының 17-күнінде, Хан Худайның Иерусалимзер Кіргені (Тал пазы) үлүкүннде, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан, соборның абыстарынаң хада, үлүкүннің Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдыр салған.

Амвон тастындағы алданыс соонда, кибірге киріл парғанынаң, киртіністіглер ағылған тал пазылығ поомнар ап-арығлал парғаннар.

Хосхар айының 18-күнінде, Илбек Понедельникте, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан, соборның абыстарынаң хада, Азынада ап-арығлал парған Сыйыхтарның Худайға тоғынызын Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдыр салған.

Хосхар айының 19-чы күнінде, Илбек Вторникте, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан, соборның абыстарынаң хада, Азынада ап-арығлал парған Сыйыхтарның Худайға тоғынызын пу чылда халғанчызын Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдыр салған.

Хосхар айының 20-күнінде, Илбек Средада, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан, соборның абыстарынаң хада, Азынада ап-арығлал парған Сыйыхтарның Худайға тоғынызын пу чылда халғанчызын Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдыр салған.

Хосхар айының 20-күні, иирде, Илбек Средада, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан, епархияның абыстарынаң хада, Елейліг Чазытты - Соборованиені Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдыр салған.

Хосхар айының 21-күнінде, Илбек Четвергте, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан, соборның абыстарынаң хада, Илбек Василийның орынынаң піріктіріп, Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдыр салған.

Хосхар айының 21-күні, иирде, Илбек Пятницада, Хан Худайны Хазаң күннің таңдади, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан, соборның хутхадарчыларынаң паза сарынчыларынаң хада, пістің Арачылағчыбыс Иисус Христостың арачыланыстығ Чобағларынаң алданыстығ сарыннары Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдыр салған.

Хосхар айының 22-күнінде, Илбек Пятницада, пістің Хан Худайыбыс Иисус Христостың арачыланыстығ Чобағларынаң сағысха кирчең күнде, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Ханның сағаттарын Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдыр салған.

Пу күнде, Илбек Пятницада, алтардан Иисус Христостың Кірісте тоозыл парғаны хоостал парған Плащаница Худай туразының ортазынаң сығарыл парған. Аны чахайахтарнаң сіліглед, чаксы чыстығ хайахнаң чыстандыр салчалар. Плащаница киртіністіглер пазырынып алчалар.

Пуох күн, иирде, Илбек Субботада, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан, соборның абыстарынаң хада, Арачылағчыны Чығчаң орынны Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдыр салған.

Хосхар айының 23-күнінде, Илбек Субботада, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан, соборның абыстарынаң хада, Илбек Василийның орынынаң піріктіріп, Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдыр салған.

Хосхар айының 24-күні, хараа, Ағбан епархиязының прай Худай тураларынаң Христос Тіріл парғанының илбек үлүкүннің Худайға тоғынысты толдырыл парғаннар.

Спасо-Преображенской кафедралығ соборда, кірөстіг чөріснен паза үлүкүннің Худайға тоғыныснаң Ағбан епархиязының Устағчызы, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан устаан.

Хосхар айының 24-күні, иирде, Христостың Чарых Тірілізін үлүкүннен күнде, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан, епархияның хутхадарчыларынаң хада, үлүкүннің Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдыр салған.

Худайға тоғынып алған соонда, Устапчатхан аркалай тигірбиде көп чыллар істен салған 90 частығ Александра Петровна Мальцеваны ап-арығчобағчы Евфимий Горячевтің медалынаң сыйыхтаан.

Хосхар айының 25-күнінде, Чарых Понедельникте, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан, епархияның хутхадарчыларынаң хада, үлүкүннің Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдыр салған.

Хосхар айының 26-чы күнінде, Чарых

Вторникте, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан үлүкүннің Худайға тоғынысты Никольской соборда толдыр салған.

Хосхар айының 26-чы күнінде, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан «Ағбан» телекөрігін иирдегі көні эфінде аралазып, телекөрігчлерінің сурығларына нандыр пирген.

Хосхар айының 27-күнінде, Чарых Средада, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан үлүкүннің Худайға тоғынысты Хараастағы Ин Ап-арығ Худайтөреткеннің Худай туразында толдыр салған.

Хосхар айының 28-күнінде, Чарых Четвергте, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Пригорск пос. ап-арығ илчі Иаковтың, Хан Худайның харындазы, Иерусалимнің пастағы епискобының адынаң Худай туразын ап-арыглап салып, пастағы Худайға тоғынысты анда толдыр салған.

Хосхар айының 29-күнінде, Чарых Пятницада, Худай Іезінің «Живоносный Источник» иконазын үлүкүннен күнде, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Черемушки пос. Вознесенской Худай туразында Худайға тоғынысты толдыр салған соонда, сугның кічіг ап-арыглазын паза Пасхалығ кірөстіг чөрісті толдыр салған.

Хосхар айының 30-күнінде, Чарых Субботада, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Худайға тоғынысты аркалайның резиденциясындағы Худайғасын Сергей Радонежскийнің адынаң Худай туразында толдыр салған.

Хосхар айының 30-күні, иирде, Тіріл парған Хан Худай Фома илчіні киртіндірчең күннің таңдади, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Хараағы Худайға тоғынысты Хызылдағы Воскресенской кафедралығ соборда толдыр салған.

Сілікер айының 1-ғы күнінде, Хан Худай Тіріл парған соонда, Позының үгречілерінзер 8-күнінде Килгенін үлүкүннен күнде, архиепископ Феофанның хығырғанынаң, хайзы сағам Хызыл епархиязынаң устапча, Ағбанның паза Хакас чирінің архиепискобы Ионафан Хызыл епархиязының пазантоллығ үлүкүннде аралазып, Худайға тоғынысты анда толдыр салған.

Сілікер айының 2-күні, иирде, Өрініс күнінде - пу кирден парыбысханнарның хуттарын сағыста тутчаң күннің таңдади, Ағбанның паза Хакас чирінің

Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Спасо-Преображенской кафедралығ соборында Парастасты толдыр салған.

Сілікер айының 3-күнінде, Өрініс күнінде, Устапчатхан аркалай Худайға тоғынып алған соонда, Панихиданы толдыр салған.

Сілікер айының 5-күні, иирде, ап-арығ илбекчобағчы Георгийні паза чобағчы хан-ипчі Александраны хумартхылачан күннің таңдади, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Хараағы Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдыр салған.

Сілікер айының 6-чы күнінде, ап-арығ илбекчобағчы Георгийні паза чобағчы хан-ипчі Александраны хумартхылачан күнде, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан, соборның абыстарынаң хада, Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдыр салған.

Хосхар айының 25-күнінде, Украинада чааласхан сылтаанда, Илья Соломачев өдірт салған. Ол Абазадағы Благовещенской Худай туразындағы воскреснай школаны паза Тюмендегі хуттығ училищені тоос салған полған.

Ильяны сілікер айының 6-чы күнінде, ап-арығчобағчы Георгийні хумартхылачан күнде, Абазадағы Благовещенской Худай туразында, хуттығ сарыннары сарнап, Сын чирзер үдес салғаннар.

Сілікер айының 7-күнінде, чобағчы Савва Стратилатты паза аннаң хада читон чаачыны хумартхылачан күнде, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан, соборның абыстарынаң хада, Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдыр салған.

Сілікер айының 7-күні, иирде, ап-арығ миролығ ипчлерні, Худайғасын Иосиф Аримафейскийні паза Худайғасын Никодимні, ідөк ап-арығ илчі паза чаксы хабарчы Маркты хумартхылачан күннің таңдади, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан Хараағы Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдыр салған.

Сілікер айының 8-күнінде, Илбек Ада-Чааның Чиңізін үлүкүннен күннің таңдади, Устапчатхан аркалайның чаксы сөзі пірілгеннен, епархия устааның хачызы улуғ абыс Сергей Тимонов, Ағбан епархиязының абыстарынаң хада, республиканың Пастағы май площадьындағы чиңсчлер сабланызының Мемориалында чахайахтығ поомны сал салғаннар.

Сілікер айының 8-күнінде, ап-арығ миролығ ипчлерні, Худайғасын Иосиф Аримафейскийні паза Худайғасын Никодимні, ідөк ап-арығ илчі паза чаксы хабарчы Маркты хумартхылачан күнде, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан, соборның абыстарынаң хада, Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдыр салған.

Сілікер айының 9-чы күнінде, ап-арығчобағчы Василийні, Амасийсктің епискобын паза ап-арығчы Стефаны, Великопермсктің епискобын хумартхылачан күнде, паза Илбек Ада-Чааның Чиңізінің 77 чылында, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзікинапарығ архиепискобы Ионафан, соборның абыстарынаң хада, Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдыр салған.

КОНСТАНТИН ХАН ПАЗА АНЫН ИЧЕЗІ ХАН-ИПЧІ ЕЛЕНА

Ап-арыҕ хан-ипчи Елена, Константин ханнын ичези Христосха киртiнчең полған. Полар туста Рим империязының пазы пол парчан Константин, Христосха киртiнiстi улуҕлап, өскен. Аның адазы ол тустарда Римнiң императоры Констанций Хлор поэнының үлгү тутчатхан чирлериндеги христостыҕларны сүрбечең, хачан прай даа Рим империязының пасха чирлеринде христостыҕлар хатыҕ сүрдiрчeннер...

Хачан Константин император пол парғанда, иң пастаҕызын поэнының үлгүзиндеги чирлерде Христосха киртiнiстi пос салыбызарға хыйҕыны тастаан. Искерки чирлерде көп хурайларға пазырынып аары саабыл парған Максимиан Галерий паза кидерки чирлердең устачатхан чонны иреелечең Максентий Константин императорны чабал көрчeннер, паза аны түзiре тастап, өдiрiбiзeрге саҕынғаннар, че Константин, Худай полызиинан, поэнының ыырчыларының күзiн, оларнаң чаалазып, унада саабысхан.

Рим империязының кидерки чардығында үлгүниң пазы полыбызып, Константин 313 чылда Христосха киртiнiстi хыза паспасха чарлаҕ сыҕарыбызып, Рим империязының кидерки чирлеринде чалҕыс ла император пол парып, ол хан полып, пайзаңстолда одырыбысхан.

Көп хурайларға пазырынарынаң хыйа саабызып, ол Римнi империяның кiн-саары итпiнiбiскен, хайзы көпхурайлыҕларның кiнi полған, че поэнының кiн-саарын Византиязар көзiрiбiзiп, аны Константинополь тiп адап салған.

Константин хан Христостың Тигiрибiне прай нименең полысчан; ызыҕдағы христостыҕларны поэдыбысхан, Худай тураларын пүдiрген, хут хадарчыларынаңар саҕыссырачаң.

Хан Худайның Тiригiнiчайапчатхан Кiрөзiн уғаа тың улуҕлап, император пiстiн Хан Худайыбыс Иисус Христос хазаттыр салған Кiрөстi таап аларға саҕыныбысхан. Аның үчүн ол Иерусалимзер поэнының ичезiн - ап-арыҕ хан-ипчи Еленаны ысхан, ол ағаа улуҕ күстi паза полызыҕны пирген.

Иерусалимнiң патриархы Макарийнең хада хан-ипчи Елена Худайның алнындағы ап-арыҕ паза улуҕ киректiң соонча чөрiн сыххан.

Худай полызиинан, Тiригiнiчайапчатхан Кiрөс, хайхастыҕ ондайнаң, 326 чылда таабыл парған.

Палестинада полчаадып ап-арыҕ Елена Тигiрибге көп полысчан. Ол Иисус Христос паза Анын Иң ап-арыҕ Ичезi чуртаан чирлернi көп хурайлыҕларның iстерiнең арыҕлабызарға паза ол чирлерде Христостың тигiриблерiн пүдiр сасаларға чахып салған. Хан Худайның хомдызының хуйузында

император Константин, Христостың Тiрiл парғанын сабландырып, илбек паза сiлiг Худай туразын пүдiртiп салған.

Ол тустарда iскерки чирлерде чох Арийнiң тайма үҕредии тарап сыххан, хайзы Худай Оолҕының сын-наң Худай полчатханын хыйа итчең. Андада, императорның хыҕырғанынаң, Тилекейдеги Пастаҕы Чыылыҕ Никея саарда ирткен. Император Константин ол Чыылыҕда полған. Анда Арийнiң тайма үҕредии хатыҕ чарҕылатхан, паза сах андох «Киртiнiс Танин» иң не илбек алданыс турҕызыл парған, хайда «Адазынаң пiр полчатханға...2 сөстeр кирiл парғаннар, хайзы сын сабланыстыҕ христостыҕларның саҕызына Иисус Христостың Худай полчатханы, паза Ол Кiзi полыбызып, чазыхтыҕ кiзi төлiн толынып алғаны, сиип парған...

Чирдеги чуртазының халғанчы тустарында апостолҕатиң Константин Ап-арыҕ Кiрөс Түзiрiзiнiң Чазыдын алынып алған, хайзына прай поэнының чуртазында тимненген. Кiрөске түзiп алғанда, илбек хан Константин прай чүреенең паза худынаң уғаа тың өрiнген. Аның чүрее өрiнiсeң тол парған, паза ол аппаҕас кип-азахан тонаныбысхан. Ол ах кип-азаан ол чирдеги чуртазы тоозылғанча кис чөрген. Поэнының халғанчы чохсы сөзiн илбек хан Константин, үнiн көдiрiп, иди тоос салған:

- Амды мин поэмыны часкалыҕбын тiп пiлiнчeм, иди мин iкiнчiлeс чох киртiнiстiҕ пол пардым, паза Худайның чариина паза өлiмi чох чуртасха турыстыра полып алдым.

Апостолҕатиң илбек Константин, поэнының ханының чирiн үс оолҕына тинни пир салып, Үс Омалыҕ Худайның күнiнде (337 ч.) 65-чи чазын арчаадып, тоозыл парған. Ол тухса ол поэнының империязынаң отыс iкi чыл устап салған полған. Аның сөбгiн ол төстeп салған Константинополь саарзар улуҕ үлүкүннi көдiрiлiстe апарып, анын чоххаанынаң, ап-арыҕ илчiлернi чыҕчаң орында чыып салғаннар, хайзын ол поэы тимнеп салған полған.

Амды ол пiстiң Хан Худайыбыс Иисус Христостың Хан чирiнде, Хайзы Адазынаң паза Ап-арыҕ Хутнаң хада, тоозылбас чуртастыҕ полча.

ЧАЙҒЫДА ЧАҒБАН ТУТЧАН ТУС

Чаҕбан тутханы - анзы күстiҕ ас-тамахты чiбин, тудынҕаны ла нимес, че хуттыҕ чохсы-чалахай киректернi көптeлдiрeрi, паза, чазыхтарнаң күрeзiп, арыҕ чүрeктiҕ паза чарых саҕыстыҕ Худайның алнында турып, алданчаң тус полча.

«Кiзiнiң ахсына кирчeткeн нимe аны кирлeп салбiнчa, че аастаң сыхчатханы аны кирлeп салчa» (Мф. 12, 30).

Илiгкүндеги Үс Омалыҕ Худайның үлүкүни соонда, 7 күн пазынаң, Петр паза Павел пастаҕыпөзiк илчiлернiң чайҕыдағы Оразазы пасталча, хайзы улуҕластыҕ ап-арыҕ илчiлерге Петрға паза Павелге, чарыдылып, турҕызыл парған.

Ап-арыҕ Петр илчiнiң Оразазы Сынсабланыстыҕ Тигiрибнiң иң не пастаҕы тустарында турҕызыл парған чаҕбанныҕ тус полча.

Өбнiнде, ол Константинопольда паза Римде апостолҕатиң Илбек Константин (+337) император устачатхан туста, ап-арыҕ пастаҕыпөзiк илчiлерге Петрға паза Павелге чарыдылып, Худай туразы пүдiрiл парғанда, пик турҕызыл парған.

Константинопольда пастаҕыпөзiк

Петр паза Павел илчiлернiң адынаң Худай туразы пүдiрiл парғанда, ол наа пүдiрiл парған Худай туразын от айының 12-чи күнiнде ап-арыҕлап салғаннар, анын соонда ол күн Кидерки паза Искерки чирлерде илбек үлүкүнге айлан парған.

Пу чаҕбанныҕ тустың узарааны Пасха үлүкүннeң палҕалыстыҕ полча. Паза пу чаҕбанныҕ тусты чонда «астаңча петровка» тiп адачаннар: чайҕы пасталчатхан туста пылтырҕы чылдағы үртүн асхынаң халған, че наа үртүнгe читiре ам даа илеeдe тус халча.

Че, ноҕа пу чаҕбанныҕ тус Петрнi тiп адал парған полчаң? Ноҕа илчiлiҕ Ораза теeнi - пiлдiстiҕ: пит, илчiлер постарын сыбыра чаҕбан тудып, Худайға күс салып, алданып, Хан Худайға тоҕынарға тимненiп, кiзi төлiн Худайзар хыҕырчаннар (саҕысха кир көрiнер-дeк, ноҕа олар айналарны сыҕара сүр полбiнчaбыс тiп, Хан Худайнаң сурааннарында, Хан Худай оларға чарыда чоохтап пирген, - пу чабал хара айнаның төлiн, чаҕбан тудып, паза Худайға күстiҕ алданып ла сыҕара сүрiп аларзар (Марк. 9, 29), аннаңар Тигiриб пiстi илбек паза пастаҕыпөзiк

илчiлернiң Петрның паза Павелнiң чайҕыдағы Оразазы турыстыра тудып аларға хыҕырча, аннаңар ол илбек илчiлерге пiске көөҕeрге кирек полча, хайзылары Иң Ап-арыҕ Үс Омалыҕ Худайның күнiнде, постарына Ап-арыҕ Хутты кирiп алып, тиксi амырдағы кiзi төлiн Чохсы Хабар пастыра, Худайзар хыҕырар алнында, майыхханча iстенiп алып, аҕырыҕларға пастырып, астап паза сухсап ала, сыбыра чаҕбан тудып алчаннар (2 Кор. 11, 27).

Хан Худайның ап-арыҕ илчiлерi удур-төдiр санай пасха полғаннар: Петр илчi, Андрей Первозванныйның, хайзын Хан Худай иң не пастаҕызын Поэнының соонча чөреге хыҕырып алған, анын улуҕ харын-дазы полған. Петр оланай, үҕренiзi чох кiзi полған, ол палыхчы полған.

Павел илчi, тiзең, пай паза пiлiстiҕ ада-ичeнiң оолҕы полған. Ол Римнiң кiзiзi полған, паза улуҕ пiлiстiҕ иудей чозахтыҕ үҕрeтчi Гамалиилнiң хольында үҕрeнiп, пай пiлiстi алынып алған полған.

Петр - иң не пастаҕызынаң сыҕара Христостың сын үҕрeнчiзi полған. Ол Худайзар хыҕырчаң тоҕызын пастааннаң сыҕара, Хан Худайның чуртазының паза чайап салған

киректерiнiң сын кирeчiзi пол парған. Че, ол хайди-да худынаң чазып парып, Иисус Христосты хазап салар алнында, Аннаң үс хати хыйа саабысханы үчүн, тың ачырҕастыҕ алданып, Сынсабланыстың пасталҕаны пол парып, Христостыҕ Тигiрибнiң иң не пастаҕы төстeгчiзi пол парған.

Павел илчi, тiзең, Христостың иң не чабал ыырчызы полған. Ол христостыҕларны чабал көрiп, иудейлернiң өөркi чарҕызынаң, христостыҕларны iстeзiп, Иерусалимзер, палҕап алып, аҕыл турарға чардыҕны хызып алған. Че Хан Худайға иди чабал тоҕырланған Павел, хайзының ады Савл полған, соонан Анын сын илчiзi пол парған...

Оланай хуттыҕ Петр паза хазыр хылыхтыҕ Павел, пик хуттыҕ паза хыйҕа пол парып, иң не килiстiре Худайзар хыҕырчаң илчiлер пол парғаннар. Аннаңар чаҕыннапчатхан Илчiлiҕ чаҕбанныҕ тухса пiс арыҕ саҕыснаң үндeзeрге кирекпiс.

Хан Худай амырзар илчiлерiн анын үчүн ысхан, иди прай чоннарны: «Парынар, прай чоннарны үҕрeдiнeр анзына... прай нимeнi иди итсiннeр, хайди идeрге кирек тiп, Мин сiрeрнi үҕрeт салҕам» (Мф . 28, 19; 20).

АП-АРЫҒ ҰС ОМАЛЫҒ ХУДАЙНЫҢ КҮНІН ҰЛҰКҮННИРІ

Илiгкүн - иудейлернiң ұс ұлұкүнiнiң иң не илбек күнi полған. Пу күнде кiзi төлiне Синай тағда Худайдан Чозах сыйлалғаны сағысха кирiлче, хайзын еврей чоны Египеттегi пазығдан поэзып алған соонда, 50 күн пазынаң алған. Худай турғыс салған Чозах хоостыра, олар Худайға ызыхты чыл сай салчаннар.

Ұзiнчi сағатта Сионның төрiнде, хайда Иисус Христостың Өбрлеенi соонда, илчiлер сыбыра Худайға алданарға чыылыс парчаннар, кинетiн, Тигiрлерден күүлеек истiлген, хайзы тураа тол парып, аннан даа пасха чирлерде истiлген. Анаң кииде көп от тiллерi көрiнiбiскеннер, олар илчiлернiң пастарына түзiп, чарааннар, че оларны пiр дее өртебееннер. От тiллерi илчiлернiң пастарына түзiп, оларнын истiлерiне кир парып, илчiлернiң хуттары «Ап-арыҒ Хутнаң тол парғаннар».

Көрiнмес Ап-арыҒ Хут, көрiнер пол парып, хайхас иткен, иди Ол Позын, от полып түскенiнен, көртiс салған. «Иди, - ап-арыҒ Григорий Богословтын сағызынан, - хайди Худай Оолғы, көрiнiп, түскен, идөк Ап-арыҒ Хутха көрiндiре түзери кирек полған» (Деян. 1, 13).

Илчiлернiң хуттарында Худай оды көй сыханда, олар сах андох кiзi төлiне илбек паза чохсы киректернi Худай сыйлап пиргенi үчүн, Худайны махтап паза сабландырып, Агаа чохсы сөстерiн сыйлааннар. Паза полғаны ла, чохсы сыйыхты алынып алған соонда, алында пiлбеен пасха тiллернен чоохтан сыхханнар. Анзы илчiлерге Ап-арыҒ Хуттаң сыйых полған, хайзы пастыра Чахсы Хабарнын сынын тиксi амырға оларға тарадарға кирек полған.

Тигiрден түскен күүлеек Сионнын горницазынзар көп иудейлернi чыып алған. Олар сағыбаан хайхасха үрүк парғаннар; Христостың үгренчiлерi, пiчiк пiлбес кiзiлер кинетiн пасха хан тiллерiнен чоохтан сыхханнарына.

Пола-пола хайхас хорыгысха айлан сыххан, иди, хай-пирее хомай сағыстыҒ кiзiлер, күлiп, «илчiлер тадылыҒ арағаны iзiп алғаннар», тееннер. Андада Петр илчi пастағызын на Худайзар хыгырчан чооғын тутхан, хайда иргi тустардагы ухаанчыластар тол парған, паза кiзi төлiн арачылап халар улуг кирек тол парған, хайзын чирде хазаттыр салған соонда, Тiрiл парған Хан

Худай толдыр салған, теен ол (Деян. 2, 13).

Иисус Христостың соонча парарға хыгырған чоох олаңа паза хысхацах полған, анзы Ап-арыҒ Хуттын Петр илчiнiң аззы пастыра чоохтанғаны, ол сөстернi искеннернiң чүректiн өтире парып, оларнын саба хылынчатханнарын саңай утып алған. Аны истiп алған соонда, «оларнын чүректi нымзап парып, Петрнаң паза пасха даа илчiлернен сурғаннар: «Харындастар, пiске ниме идерге кирек?» «Ачырғанып, паза тирең пыроланьп, Худайға алданынар, паза полғанынар ла Иисус Христостың адына кирөстелзiн, иди,

Ап-арыҒ Хуттаң сыйыхты алып аларзар», - нандырған Петр илчi. Анын соонда, хайзылары «ол сөстернi алынғаннары», сах андох, тирең пыроланьп паза Худайға киртiнiп, кирөстелгеннер, иди, Христостың Тигiрiбiне «ол күн ұс муңча кiзi пiрiк парған» (Деян. 2, 37-41).

Иди, Худайға киртiнiс чохтарны Ап-арыҒ Хуттын толдыра өрiнiзiнен утып, пу күн тоозыл парған.

Иисус Христос Позынын үгренчiлерiне Ап-арыҒ Хутты ұс хати сыйлаан: чобал парар алнында - көрiнмин (Мф. 10, 20), Тiрiл парған соонда - үбүрiп, паза пүүн - Аны сыннан көрiндiрiп (Ин. 20, 22).

Худай-Аданаң паза Анын Оолғынаң сыхчатхан Ап-арыҒ Хут түзiп, анаң илчiлернiң хуттарына кирiп, оларны Позынын күзiнең толдыр салып, оларны пик паза күстiг идiбiскен.

Ап-арыҒ Хут алында даа кiзi төлiнде полған: ухаанчыларда, патриархтарда паза прай арыҒ хуттыҒ чохсы кiзiлерде; ол чох пiр дее сын паза чалахай киректер идiлбеченнер.

Анын күзi илчiлерге киргенi - кiзi төлiн арачылап халарында өбн кирек пол парған. Ап-арыҒ Хут АрачылаҒчынын пастап салған киреен толдыр саларға килген: илчiлернiң пастыра Чахсы Хабарны прай амырға иптiг искiр пирерге, паза кiзi төлiне Худайнын сыйыхтарын алынып аларға, хайзын Худай-Аданын Оолғы Иисус Христос угаа тың чобалғаны пастыра, толынып алған.

Ап-арыҒ Ұс ОмалыҒ Худайнын ұлұкүнi илчiлер турғыс салғаннар. Ап-арыҒ Хут түскен күннiң соонда, олар чыл сай Илiгкүннi ұлұкүннеп, аны прай христостыҒларға ұлұкүннирге чохып салғаннар (Кор. 16, 8).

Ап-арыҒ Тигiрiб Иң Ап-арыҒ Ұс ОмалыҒ Худайны сыбыра чохсы сөстернен сабландырып, пiстiң көнiбiске кирче, аннанар пiс сарнирға кирекпiс: «Пасталғаны чох Адаа, паза Аннан хада пасталғаны чох Оолғына, паза хачан даа сыннан хада полчатхан Иң Ап-арыҒ Хутха» тiп.

IV-чi чүс чылда Илбек Василий, тiзектерге түзiп, пазырынчан алданысты төстеп салған, хайзын амғы тустарға читiре толдырчалар.

Ап-арыҒ Илiгкүннi иргi тустардан сығара Христос АрачылаҒчынын Тигiрiбiнiң төреен күнi тiп, санапчалар.

Ұс ОмалыҒ Худайнын ұлұкүнiнде Худай тураларын көк ағастарнаң, оттарнаң паза чахайахтарнаң чазап салчалар. Иргi тустарда идөк чазачаң поларлар, хынза, Сионнын горницазы ол чохсы күнде идөк сiлiглел парған полар. Наа ЧахыҒлыҒ Тигiрiб ол сiлiг кибири хайраллап халып, агаа наа нименi кир салған: амды көк от паза чахайахтар Худай пирчеткен чохсыны ла таныхтабiнча, че Христостың Тигiрiбi наачыланчатханын, хайзы Тигiрiб сарыннарынын сөзiнен, чахайахтар чiли, өнненче, иди кiзiлернiң Ап-арыҒ Хут пастыра наачыланчатханын көртiс салча.

АП-АРЫҒ ХУТ СЫБЫРА СІРЕРЕНЕН ХАДА ПОЛҒЫН

ХуттыҒ чуртас - ол сын чуртас. Прай аннаң пасхазы - күл. Пiстiң иди-сөбөгiбiс идөк күл, чир полча, хайзы пiске өдiске пiрiл парған.

Чир, суғ, от паза кии - пу Худай чайап салған төрт күстiг нименек кiзi пүт парған. Иди, кiзi сiлiг паза хайхастыҒ, Худайға төбiй чайал парған, - анзынанар чоохтап таа полбассын. Че, поэзы ит-сөбк - чуртас нимес, хайди артыңгах - чолчы нимес, паза уйа - хус нимес.

Нимедiр ол - чуртас? Худайнын Ап-арыҒ Пiчии ол сурыҒа поэзынын пастағы страницазында чарых нандырыҒны пiске пирче: «Паза Худай кiзiнi чирнең чайабысхан, паза анын сырайына үбүрiбiзiп, Позынын чуртастыҒ тынын агаа кирибiскен, паза кiзi чуртастың худы пол парған» (Быт. 2, 7).

Син чохсы онар полчазың ма, «ниме пастыра» паза «нименiң соонча» тiп сөстернi? Ниме пастыра - анзы, чир пастыра Худай кiзiнi чайап салғаны, анын соонаң - Ол Позынын тынызын кiзiнiң сырайына үбүрiбiзiп, агаа тынны кир салғаны. Иди кiзi Худай пирген тiрiг хуттыҒ пол парған.

Иди кiзi иди-сөбөгiнең көрiндiре пүт парған, че, ит-сөбк истiндегi көрiнмес тынныҒ чуртастыҒ пол парған, хайзы кiзее Худай-Чайаачынаң пiрiл парған. Ол хут кiзiнi Өбркi Чайаачынаң паза Анын тигiрiлiг хуттыҒ амырынаң палғалыстырча. Кiчiг ле көйчеткен от Худайнын хачан даа үспес одына төбiй полча. Че, пiстiң иди-сөбөгiбiс чирде хуртхоостың паза ан-хустарнын аразында даа полчатса, пiс Худай пирген от пастыра, Тигiрдегi хас-

хачанға тоозылбас мөге чуртаснаң палғалыстыҒбыс.

Хуттын чуртазы, хайзынаң Худайнын Ап-арыҒ Худы кiзiнең устапча, паза аны чуртатча, - пу полча кiзiнiң чуртазы. Пасха сөстернен чоохтаза, хуттыҒ чуртас - Худайдан сыхчатхан Ап-арыҒ Хутха турыстыра полар үчүн, Хайзы сыбыра пiсте полча, тохтаабин, Худайға тоғынары. Ноға пiске иди тоғынарға кирек? Анын үчүн, иди пiс Худай-Чайаачынаң пазы чох сыйыхты алып алғаныбыс үчүн. Пiстiң пiрдеези аны садып албаан, паза анын үчүн, төленмеен; ол пiске Мөге Хыныснаң - Худайнан сыйыхха пiрiл парған. Сыйых үчүн төлебинчелер. Сыйых - ол сыйых полча. Че, кем сыйыхты алча, паза андаҒ аарлыҒ сыйыхты, хайзы чуртас полча, андада кiзi ол сыйыхха турыстыра полчатханын,

чирде иптiг паза турыстыра чуртап, көзiдерге кирек.

Хайди пiске поэзыбыстың хынызынаң Худайнын Хынызына турыстыра нандырып аларға, паза ол Худай сыйиина турыстыра полып аларға, - анзы илбек наука, хайзы хуттыҒ наука тiп адалча, паза, хайзы прай наукаларнаң пөзiк турча. Ол кiзее Ап-арыҒ Хуттаң пiрiл парған. Кем иң не аарлыҒ сыйыхты кiзее сыйыхха пир салған, Ол Позы кiзiнi Агаа турыстыра поларға үгрет салған.

Сынап син пу чарых паза тадылыҒ науканы чүреене чағын алып, агаа кирiп аларға хынчатсаң, андада синиң андаҒ пөзiк хынысха тартылчатханына Худай Позынын чохсы сөзiн пирзiн.

Ап-арыҒ адаларнын үгреди.

«Сын СабланыстыҒ киртiнiс»
(Православная вера)

Өбн редактор
Ағбанның паза Хакас Чириниң
ПөзiкинапарыҒ архиепискобы
ИОНАФАН (Цветков)

ТӨСТЕГЧIЗI:
Орыс СынсабланыстыҒ Тигiрiб
Ағбан епархиязы
(Москва Патриархады)

Пiстiң адресiбiс
655010, Ағбан с., Соборнай пл., 2
тел. 24-29-476 ф. 24-29-15
Редакциянын адресi:
665018, Ағбан с., Мостовая о., 9

Хызылчарда палғалысты паза культураны
сынхатчан Федеральной службаның
устаа 20.02.2008 ч. пiчiкке кирген.
Пiчiкке кирген № ПИ ФС24-510Р.

Орыс СынсабланыстыҒ Тигiрiб Синодынын хабарлар таратчаң пөли 2011 ч. чарых айынын 18-чi күнде чаратхан. Свид. 174 №. 47 (147) №. Тикке тарадылча
«Хакасии» типография сыгарча, Ағбан с., Щетинкин о, 32, тел.222-447. Чарыхха 27.05.2022 ч. сыхча. Ағбан епархиязында тимнелген. Тираж 743